

Illustreret Familienblad.

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

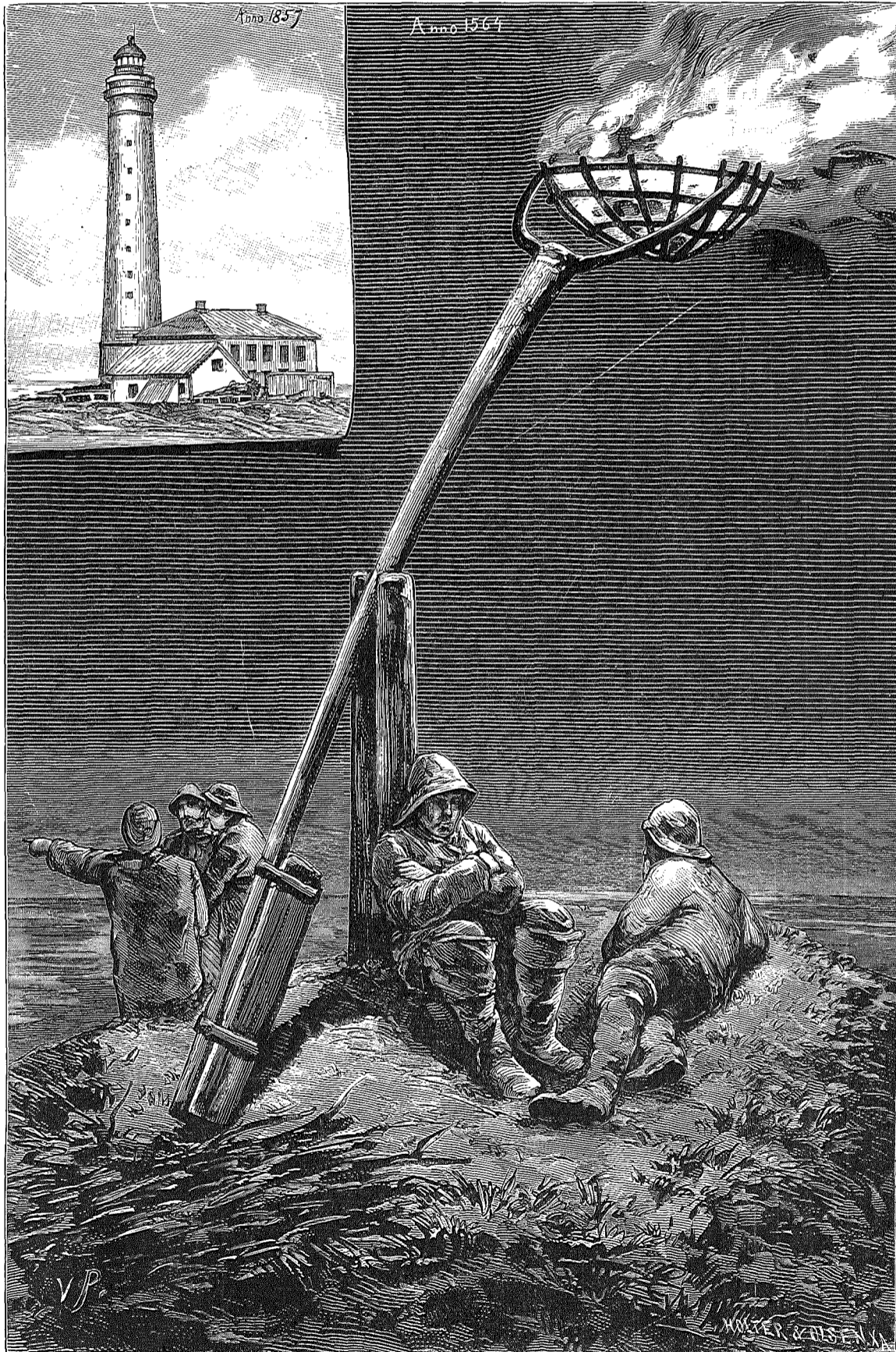
Nr. 51.

Illustreret Familienblad
udkommer hver Uge og koster 1 Dollar
pr. Aar, ufravigelig i Forstrib

Den 23de December 1893.

Illustreret Familienblad
efstjeres af E. Wulfsberg,
Decorah, Iowa.

7de Aarg.

Fra Skagen. Gammelt og nyt Fyr. (1564 og 1857.) Efter Tegning af B. Peters.

The Western 1893

Præsten.

En Fortælling af V. L.

[Eftertrykt forbydes.]

(Fortf.)

Doktor Preisler kom igjen. Lille Karls Tilstand var tilsyneladende uforandret; der var ikke andet at gjøre end det alt Forordnede. Doktoren vilde af sig selv komme igjen inat, forresten bad han at fende Bud efter ham, naar man vilde. Han trykkede venligt og medfølende Præstens kolde Haand: „Nu Mod og Fatning, Pastor Krog! Støt Deres Hustru, lad hende ikke se, at De falder sammen.“

„Er der endnu Haab, Doktor? sig mig det rent ud.“

„Man har seet mange mærkelige Ting,“ lød Svaret, „og Haabet, ved De nok, er det, vi holde fast paa til det sidste.“ Og dermed gik han.

Nu vidste Krog Bessed. Nu havde han kun Gud tilbage. Gud maatte høre ham; han var jo Haabets Gud, havde han, Krog, ikke selv saa ofte forkyndt det?

Guttens Liv hang i en usynlig sin, sin Traad, men denne Traad holdt Gud i sin Haand — Gud maatte bevæges til at hjælpe, til ikke at overskjære denne fine Traad.

Men Gud vilde overvindes i Bønnens Kamp, som af Jakob; derfor skulde denne Nat vies til Bøn, til brændende Bøn for det elskede Barns Liv.

Krog begyndte at ordne sine Tanker, som man ordner sine Tropper til et Slag. Han var jo Præst, han kjendte Forjættelserne. Han slog sin Bibel op og læste en Davids Nød-Salme, men Tankerne flugtede fra den opslagne Bog over til det dødsfyge, lille Barn.

Han slog op i det nye Testamente om Herrens Helbredelse af Hovedsmandens syge Dreng.

„Herrel jeg er ikke værd, at Du gaar ind under mit Tag, men sig blot et Ord, saa bliver min Dreng kærst!“ Ak! hvem der havde en saadan Tro! Ak! hjælp mig til en saadan Tro, men nu, i denne Nat!

Hadde han da ikke denne levende, frelsende Tro, der kunde naa op til Gud og drage dennes almægtige, hjælpende Haand ned i Nøden og Angsten? Det svimlede for ham, alting drejede sig rundt; han følte, at han fik ondt. Han greb sin Hat og vaskede ud i det Frie. Det hjalp. Saa gik han hen ad Landevejen, bort fra Bynen. Det knalbede bag ham; han vendte Hovedet om, det var Raketter, som steg op fra Sørensens Mark og med Knald sluffedes ud mod den tussmørke Nattehimmel; det var Fyrværkeriet, hvormed Glædesfesten, de to Bryllupper, skulde afsluttes. Bryllup! Glædesfest!

Det forekom ham som ti Aar siden, han havde bivaanet noget saadant. Han saa op og ned ad sig; han havde endnu Fesdragten paa — en kold Gynen overfaldt ham.

Han gav sig til at løbe bort derfra, alt hvad hans Ben kunde bære ham, indtil han halvt bevidstløs sank om i det dugvaade Græs med et fortvivlet:

„Gud! hvis Du er til, da hør mig, svar mig og hjælp mig!“ Saa kom Angsten for Barnet atter over ham og det med en saadan Magt, at han ildede hjemad igjen. Da han traadte ind i Barnekammeret, var alt forbi. Lille Karl var død; Fru Krog og Karen sad stille grædende ved Sengen. Krog sank tilintetgjort sammen.

Hans Hustru fik ham i Seng. En glødende Feber brændte i hans Arer; da Doktoren kom igjen, talte han vildt.

Der maatte vaages over ham den Nat og mange følgende. Det blev en Nervefeber saa voldsom, at Doktoren ofte befrygtede det værste. Da Kræfterne var udtømte, laa han stille hen, men stadig uden Bevidsthed. Fru Krog og Karen fikstedes til at vaage hos ham; Dag og Nat sad en af dem ved hans Side.

Kirkeklokkerne ringede lille Karl til Jorde, den halve By fulgte, en Nabopræst fastede Jorde paa og holdt Vigtalen, uden at Guttens egen Fader mærkede noget dertil. Hans Sjæl var sænket ned i en Mørkets Verden, hvor den lig en Lygtemand paa Mose flakkede hvileløs omkring.

Den ellers saa livlige Præstegaard var bleven et Sorgens Hus.

Velbegavet og forvænnet fra Barndommen af havde Pastor Krog hidtil levet et sorgfrit Liv. Han var indtil nu bleven ført og baaret fremad paa de jevne Stier. Studeringerne var afsluttede med en Embedsksamten med bedste Karakter, og denne havde ført ind i Embede; Ungdommens Higen og Længsler havde fundet deres Maal i Forlovelse, Egtestand og Børn, og Manddommens Gjerning havde fundet sin Aaastjønne og Løn i Anseelse og jevnt gode Aar. Her var ingen Knuder, ingen Skuffelser af Betydning, alt var i Orden. Aarsagsloven havde arbejdet korrekt, de og de Aarsager havde affødt de og de Virkninger, normale, forudselige Virkninger, som det sig hør og hør; — her var intet at undres over. Theologiens Problemer havde vel undertiden fjørt Tanken fast, hvorledes kan saadant undgaaes for en Præst, men Krogs praktiske Sands havde ført ham velbeholden igennem disse Konflikter, tilbage til Livets Realiteter, og Mangel paa stærke Lidenskaber havde gjort, at han var sluppet helstindet forbi de Fristelser, der drager saa mange i Ulykke og sætter Syndens grimme Mærker i Liv og Vandel. Desuden var han jo en Kristen, ja en Herrens Tjener, og for ham, som forkyndte Guds Ord, var det da en selvfølge at leve et moralsk Liv, at foregaa med et godt Eksempel, ja at holde Bude — ja vidt et skønt Mennekte kan det. Han forkyndte Evangelium for andre og trostede sig selv med det, hvor det skortede med at opfylde Loven.

Han havde Ord for at være en korrekt og rettroende Præst; han afstyrede alt Sættvæsen og forstod veltalende og strengt at tugte og forfølge al Vranglære. Han troede paa Guds Ords Sandhed og Autoritet og befandt sig vel derved, og naar han i Følelse af Kristendommens Skjønhed og Højhed, paa Prædikestolen havde talt sig varm over den guddommelige Kjærlighed og Naade, da var han maatte selv en af dem, der gif mest opbygget og styrket hjem fra Kirke.

Hele Bynen dømte, at han var en sjelden flink og dygtig Præst, der tilmed havde undgaaet det Stjær, der kaldes Pietisme, og som i vor Tid saa ofte stikker fra Menighed. Krog var tværtimod en behagelig og dannet Selskabsmand, med et ualmindeligt Greb paa at omgaaes Folk af alle Stænder. Der var saaledes Tilfredshed og god Forstaaelse paa alle Sider.

Saa kom Slaget, uventet, uforberedt, som en Grib, der paa en Solstinsdag med skyfri Himmel pludselig og uden Bærjel slaar ned lige ved en og røver det, der staar Hjertet allernærmest og med det samme vider en — Her var det frygtelige, det, der fældede ham. Da han i Nødens Stund anraabte Livets og Dødens Herre, da følte han for første Gang i sit Liv med en skrækkelig Klarhed, at hans Hjerte i Virkeligheden var fremmed for Gud, og en unævnelig Rædsel greb ham. Fortvivlet greb han for sig efter sin Tro, men den var sporløst forsvunden, han greb efter Guds Ord, men det var koldt og dødt som en Marmorvæg. Og fra hans eget Hjertes Dyb steg op en Røst, der med strengt og frygteligt Alvor krævede ham til Ansvar. For hvad? For alt, hvad han havde gjort og levet.

Han var som i Jidskuer. En usynlig Magt drog ham fremad mod en Afgrund fyldt med et bundløst Mørke; han formaade ikke engang at gjøre Modstand; han vaskede og faldt, og idet han gled ud i det uhyre, tomme, mørke Rum, samlede Meningen af alt dette sig som i et eneste Ord: Lejevend! Hans Forstand forvirredes; han styrkede i Svælget og faldt og faldt dybere og altid dybere, indtil Glemmelsens Tæppe bredte sig over ham. — Han troede, det var Døden.

* * *

Paa tredie Uge laa han nu hen i denne Tilstand imellem Liv og Død, den smukke, kraftige Mand saa ud som et afmagret Lig. Tilfidsit sejrede Livet.

En Nat, da Karen sad hos ham, vaagnede Krog op af sin lange Bevidstløshed. Higen, der saa ham aabne Djæne, vilde give ham at drikke, men han stod med sin magre Haand Koppen tilside og saa paa hende. „Er det Karen?“ hvistede han mat. „Hvor er jeg?“

„Præsten er hjemme hos sig selv; men Præsten maa ligge ganske stille og ikke tale.“

„Hvorfor?“

„For Præsten har været meget syg; men nu kommer Præsten sig nok.“

Her begyndte den første tynde Tanketraad at knytte sig til det Forbigangne. „Hvor er Karl?“

„Lille Karl er hos Gud.“

Gud! Her var Stedet, hvor det dræbende Hug var falden. Det var som at stifte en Sonde i et aabent Saar, og Saaret trak sig sammen i Smerte fra de dirrende Nerver. Den kom dybt, dybt nede fra, derfra, hvor Sjæl og Nerve mødes, hvor Livskilderne ligger, der var Saaret. Og som ved et elektrisk Stød var der slaaet Bro over Svælget tilbage til Fortiden, og de mange bange Tanker vaagnede med et for at skrome over, at hente de afbrudte Minder, og ud af denne Trængsels Virvar samlede sig alt i et eneste Ord stort nok og frygteligt nok til at rumme hele Meningen, i det forfærdelige Ord: Lejevend. Det var det sidste Ord, han havde tænkt, det var det første, han fandt igjen. „Lejevend for Gud.“

Han havde været spændt fra et Djeblit, nu tog han det paa sig igjen som det Lag og den Titel, der fra nu af hørte til hans usle Liv.

Han var altsaa ikke død, men dømt til at leve, og dog — jo — det stod som en Jid igennem hans Arer — han følte sig mærket af Fortabets Død, den evige, den virkelige Død. Pastor Krog var død, der var blot ingen andre end han selv, der vidste det; det var hans Hemmelighed. Saadan var Præstens Tilbagevenden til Liv og Bevidsthed.

Men nu var Krisen overstaaet; da Doktoren kom næste Dag, smilede han og gned sine Hænder af bare Fornøjelse, som en, der baade er glad over, at det gaar en anden vel, og tillige over at han selv har vundet en Sejr og faaet sit sin Villie igennem.

„Nu blot Ro og Forsigtighed, Pastor Krog, saa gaar alting vel. Nu er vi over Bjerget.“

Krog tænkte: „Ja, Du ved ikke bedre Bessed.“

Ovenpaa den skrækkelige Klarhed, der var falden over ham ved hans Opvaagnen, fulgte nu en ipathist, haldbevist Sløvhedstilstand; han laa i Dage og Nætter uden at mæle et Ord og uden at være rigtig vaagen; imellem den urolige, afbrudte Slum, laa han i en Døs.

Doktoren følte Puls, kløede sig bag Dret og saa ud, som naar nogen havde slaaet ham en Blæde. Imidlertid, Søvn, Appetit og Kræfter tog til, Befindendet bedrede sig. Virkeligheds Tanker dukkede frem af Taagen, Virkelighedsfølelse begyndte at faa Magt. Præsten kom sig; men det gif uhyre langsomt og med mange ubegribelige Tilbagefald.

Det var dette frygtelige Ord, som Tankerne stadig kredede om som Fluene om Uset, hvor de end begyndte, saa endte de der, „Lejevend!“ og saa spædet det i Hjertet med en Jid, som om han skulde svime. Det lød i hans Drømme, saa at han vaagnede op badet i Angstens Sved, det stod ned i bogstaver i Mørket, hvor han saa hen, det laa paa Bunden af hans Sjæl som en stikkende Braad. Det maatte, det vilde gjøre ham vanvittig.

Saa rejste der sig dybt fra hans eget Indre en Taagestikkelse, først var den som Lampens Aand i Alladin, men efterhaanden fik den fastere Form og blev til en Kjempe af overordentlig Størrelse. Taus og bydende stod den for ham. Krog vred sig under Kjempeens Blik; han forsøgte at unddrage sig, at fly, at staa imod, men forgæves — han var afmægtig og fuldstændig i den tause Kjempe's Magt.

En Nat vaagnede han selv, at der blev lagt en tung Haand paa hans Skulder, det var Kjempen, der kaldte paa ham; ved den hændende Natlampe's Skin saa han tydeligt, at denne med en bydende Gestus forlangte, at han skulde følge sig. Kjempen pegede hen bag sig, og se, hele Væggen var optaget af et Landkart saa tydeligt tegnet, som noget Skoleatlas, et rigtigt Europas Kart med Farver og Navne.

Krog begreb straks, at han skulde ud at rejse, og uden at der blev vekslet et Ord, forstod han Kjempe's Mening.

Overst oppe mod Nord laa der et gul, solbelyst Land; der var ingen Bjerger affat paa Kartet, men en Mængde smaa Floder og en Del Steder og Byer. Det var Barndommens Land: hans vundne Barndoms Land. Kjempen bød ham med en Haandbevægelse at stige ind i Baaden, som ventede, og med Strømmen gled han ned ad den rislende Aa, igennem smilende Enge med græssende Kjor, fra Sted til Sted, fra Minde til Minde.

Der laa den gamle Præstegaard med den store Lind med Bænken under midt i Gaarden; . . . derhjemme i den aabne Halvdør til Fjøsset stod Ole Gjæver med

det ubarberede, gamle, rynkede Ansigt, og udenfor Hønseluset stod den lille, stille Friis, hans eneste Broder, midt i en Forjamling af Høns, Kalkuner og Gønder og strøede Korn for sine Venner.

Derpaa saa han sin Fader, høj, smuk, stræng og afmaalt i Gang og Væsen, komme hjem fra Kirken i Ornat med Alterbogen i Haanden og gaa op ad Stentrappen og ind i sit Studerkammer. Alle hilste, men ingen smilte til ham.

Saa kom der mange smaa Prikker paa Kartet, som alle bar den stakkels syge Moders Billede, som hun bleg og lidende sad i sin Stol og hjærtegnende lod sin Haand glide hen over de to smaa Barnehoeder ved sin Side, eller laa i sin store Himmelseng naar han og Friis kom ind til hende Morgen og Aften, undrende sig over, hvorfor hun altid var syg og ikke engang om Sommeraftenerne kunde komme ud i Haven at se paa, naar de legede Gjemsel bag Busk og Hegn med Doktorsens Karl og Emilie og morede sig saa udmærket.

Men Stjernerne paa Kartet? Ja, det var Mindeerne fra det straalende Juletræ med alle de herlige Gaver — og saa var der en Ting til, og det var mærkeligt, som dette trængte sig i Forgrunden nu, det var Tante Emilie, som var uadskillelig fra Mindeerne om Julen, hende, der boede i Kjøbenhavn og altid kom Dagen før Juleaften med den gule Deligencen og den røde Kudst med Posthorn, og blev til Helligtrekonger. Hvor saa han hende lyslevende for sig med de graaspængte Hængekrøller og Brillerne, men især med de underlige velsignede Dine bag dem, disse forunderlige Dine, som han følte nu saa ham ind i Sjælen, og den bløde, milde Stemme, der lod for hans Øren, som var det igaar. Hvad var det dog, som adskilte Tante Emilie fra alle de andre, som gjorde Huset lyst, naar hun kom, og saa trist, naar hun rejste?

Var det hendes dejlige, smaa Historier om Jesu-barnet og Englebørnene, som hun fortalte saa beyn-derlig gripende, saa at man maatte blive blød om Hjertet og saa lyst til at blive god og artig? Ja, først nu, saa mange Aar efter, nu først forstod han, hvad det var, som havde spredt denne mærkelige, aandelige Bellugt om Tante Emilie, hvor hun gik og stod, nu først forstod han, at det var Jesu Kristi Bellugt.

Saa bar det videre frem. Her kom han til en mørk Blet paa Kartet, et uhyggeligt Sted.

Nej, her vilde han ikke igjen; han krømpede sig, han stod imod, han gjorde Oprør, men det hjalp ikke. Kjempen voksede sig blot større, mægtigere og mere bydende, og til Straf for hans Forsøg paa Modstand tvang den ubønhørlige Kjempefikkelse ham et Par Brillen paa, hvor alt kom frem i det Lys, som Kjempen vilde. Han mærkede tydeligt, hvor alt blev draget et Slør bort fra Fortiden, saa at den laa afløret og gjenemsigtig for ham, som om den var Nutid, og disse gamle, smaa Historier fra længst forvundne Tider og om længst forglemte Ting, de blev nu saa levende og betydningfulde og rikkede ham nu saa nær ind paa Livet, at de forekom ham langt virkeligere, end da han oplevede dem. Det nyttede ikke, han maatte ogsaa rejse igennem dette mørke Minde.

Det var en Vintereftermiddag henimod Aften, han og hans lille Broder Friis havde været paa Men og trafkede hjemad med Skøjterne paa Rassen; der opstod en liden Strid imellem dem, og den ellers saa fredelige lille Friis blev vred og trodsig og vilde ikke give efter — maaske fordi han havde Året. So-hannes, der var vant til at sætte sin Billie igennem overfor Broderen, blev rasende, og i et ondt Sind tog han den Lille i Kraven og rustede ham, og da Friis slog fra sig, slog han ham med knyttet Næve til Jorden.

Lille Friis faldt paa den frosne Jord, og hans Blod farvede den hvide Sne; han fik en indvendig Skade, som han aldrig forvandt.

Det brændte i Sjælen, og lille Karls blege, blodige Ansigt viste sig ved Siden af Friis's. Her var Straffen.

(Fortf.)

Solveig.

Af

Annette Fhle.

(Eftertryk og Overtættelse forbudt.)

(Fortf.)

Det var ordentlig forfriskende dette at se Harald med sig en overlegen, selvstikker Mine tage den tykke Tegnebog frem uden at prutte eller betænke sig, naar det gjaldt at faa et Ønske opfyldt.

Men Harald var bleven mærkelig forandret, det var sikkert nok.

Ikke engang herinde i alle disse Fristelser havde hun set ham beruset en eneste Gang, skjønt de dagstødt havde været sammen.

Og nu var han rejst til Drammen for at besøge deres kjære, gamle Præst, som havde taget Afsted fra Embedet straks efter Thor Sandbergs Død, og som havde været baade den Døende og hans sorgende Børn til saa megen Trøst i den mørke, tunge Tid.

Naar han nu kom tilbage, maatte hun give ham det endelige Svar.

Saa vilde hun blive nødt til at bringe ham ogsaa Sorg!

Men! hun vilde sige ham den hele Sandhed, sige ham, at det var Doktor Sten, som ejede hendes Hjerte, saa hun umulig kunde gaa hen og give sig bort til en anden.

Maaske alt vilde faa et andet Udseende, inden Harald nu kom tilbage!

Maaske Sten selv vilde møde frem med en Forklaring!

Alle og enhver skulde faa se, at hun var sit Hjertes Elskede tro, og ingen skulde nu faa rolke hendes Tro paa ham, før han fik høre det af hans egen Mund.

Men det vilde vistnok aldrig ske!

Saa fæstede hun Sølsjen — hans Gave — paa Brystet, og saa trak hun Armbaandet paa den smukke, hvide Arm.

Men der laa Haralds lille, kostbare Pakke uaabnet. Det skulde unegtelig være morsomt at sige lidt paa Indholdet ogsaa.

Men hun vilde vist ikke have den Gave, han skulde nok faa sin Pakke igjen, saasnart han kom.

Hun kunde nok faa baade Uhr og Kjæde hun ogsaa for den Sags Skyld.

Saa tog hun Uhret op, og Kjæden, som var fastheftet til Uhret, bugtede sig som en Slange efter.

„D, hvor smukt! jeg maa rigtig prøve, hvorledes det tager sig ud —“ mente hun.

„Det maa jeg sige!“ sagde hun smilende, idet hun med et tilfreds Blik stod og betragtede sit eget Billede derinde i Spejlet, medens Sølsjens smaa Guldfaaale skjald og blinkede, og baade Sølv og Guld glitrede og funkede i Sollyset.

Nu kom Faderen ind ad Døren, og dybt rød-mende sprang hun fra Spejlet og sank stamfuld ned paa en Stol.

Faderen stod og betragtede sit smykkede Barn, medens et lystigt Smil spillede om hans Læber.

Men Solveig sad som en Jordbrøder, grebet paa frisk Gjærning, med sænket Hoved.

Saa gik han bort og lod de tykke Guldblænker langsomt glide imellem sine Fingre.

„Det var svare til Stads, Solveig.“

„Det er slet ikke mit, maa Du tro.“

„Hvem er det, som ejer det da?“

„Na, det er Harald Sandbergs.“

„Jeg kan næsten skjønne det, for det er vel ikke mange, som har Raad til sig Lüksus, tænker jeg.“

„Det kan nok hælde det,“ og hun rev den bryd-somme Stads iltert af sig.

„Det skal kanske være Morgengave til hans Brud,“ og han fulgte med skarpt Blik de heftige Bevægelser, idet hun var isærd med atter at indpasse de kostbare Gjenstande.

„Maaske; det er mig forresten aldeles ligegyldigt, hvem han giver det til.“

„Kanskje det Du, Vigtignab.“

„Ja, for Du maa ikke tro, at det bliver mig, Far,“ og hun hævdede Blikket trodsig mod ham.

„Du er en liden ilter, uforstammet Tentunge, Solveig. Men det bliver nu ikke ham, Du tror da.“

„Ingen kan vide det. — Jeg forstaar det nok, Far — Du vil holde mig borte fra ham, for — — fordi Du vil, at jeg skal have Harald — men ingen skal rolke min Tro paa ham.“

Og Dørene stod fulde af Forargelsens Taarer. Faderen stod plystrende og betragtede hende, medens hans opblusende Brede efterhaanden dæmpedes.

„Stakkels Solveig, Du faar nok holde Dig til Bonden Du, lige Børn leger bedst, og det bliver vel ikke ret længe, før Du faar Erfaring for det, tænker jeg.“

Saa gik han hurtig ud af Værelset.

Men Solveig var nu bestemt, for hun vidste, hvad hun vilde gøre.

Skyndsomt gik hun ned til sin Værtinde, som kunde give hende Besked om, hvor den unge Doktor Sten havde sit Kontor.

Saa sprang hun op paa Værelset igjen og skrev i nervøs Hast uden Betænkning følgende:

„Kjære Sten!

Nu har Fader og jeg været her en Uge, men jeg har endnu ikke truffet Dig. Jeg skrev — som Du bad mig — en liden Seddel straks, vi kom her, men den har Du sikkert ikke faaet. Jeg længes svært efter at træffe Dig, men Du maa ikke tro, jeg tvivler paa Dig. Velkommen skal Du være til

Din Solveig.“

Saa sprang hun lige saa hurtigt nedover Trapperne igjen, for hun vilde se at faa direkte Bud til Kontoret, saa hun kunde være ganske sikker paa, at Brevet vilde komme i de rette Hænder.

I Kjøkkenet traf hun Værtinden.

„Hør her, Gutten min, kan Du finde Bejen frem med dette Brev?“ spurgte den hjælpsumme Husmoder en halvvooksen Gut, som stod der borte ved Døren med Skilt paa Brystet og en tom Kurt paa Armen, færdig til at gaa.

Han tog Brevet og læste Adressen med en selvbevidst Mine.

„Ja, det er sikkert nok, jeg har været hos den Manden med Brev før, jeg. Han har affurat Kontortid til 12, skal jeg sige Dere, Fru.“

„Saa kjære skynd Dig, Gut; thi den er paa Slaget 12,“ sagde Fruen.

„Og dersom Du er rigtig flink Gut og lejerer Brevet i Doktorsens egen Haand, skal Du faa en god Drilleffilling, naar Du kommer tilbage,“ opmuntrede Solveig.

„All rigth!“ og afsted for han som en Pil.

Et Øjeblik efter kom han listende ind paa Værelset til Solveig.

„Var det allerede strengt?“ spurgte hun med stuffet Mine.

„Nej, men der var ikke lang Tid igjen, for da jeg kom, stod han og drejede Nøglen om i Kontordøren, Frøken.“

„Han fik vel Brevet?“

„Ja, det er sikkert.“

„Læste han det?“

„Nej, det gjorde han ikke, han bare puttede det i Frakkelommen, men saa sagde jeg, at jeg tvøvede, det gjaldt Livet, for jeg skjønte det paa Frøkenen, sagde jeg.“

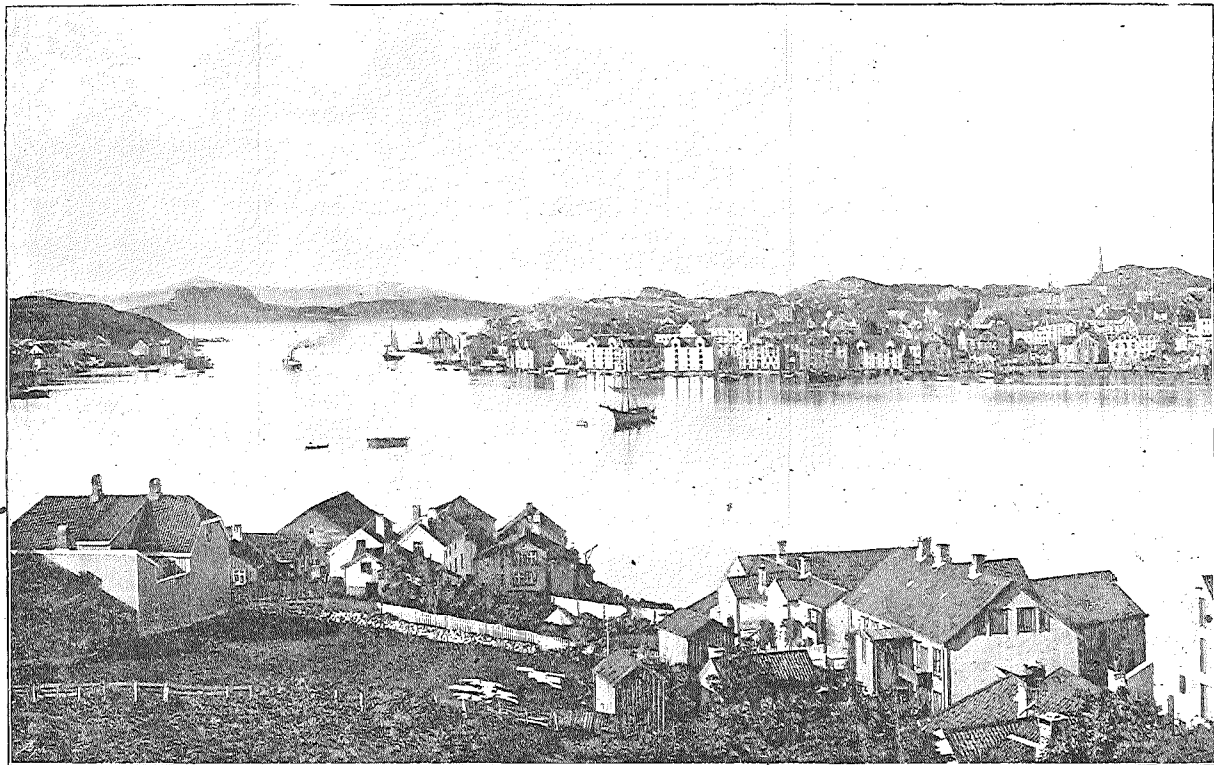
„Ja, det var Ret det, Gutten min; hvad sagde saa han da?“

„Na, han sagde bare, at naar det havde liget Høstværk, fik Dere se at faa fat i en anden, men dersom Dere bare vilde vente til imorgen, saa skulde han sikkert komme; nu havde han en forfærdelig Hindring idag, sagde han, men han skulde tegne det op, naar han bare kom hjem — affurat sig sagde han, Frøken.“

„Du er rigtig en kjæf Gut,“ sagde Solveig og rakte ham et blankt Kronestykke.

„Imorgen, imorgen!“ jublede det inde i hende, som hun drev frem og tilbage — frem og tilbage paa Gulvet.

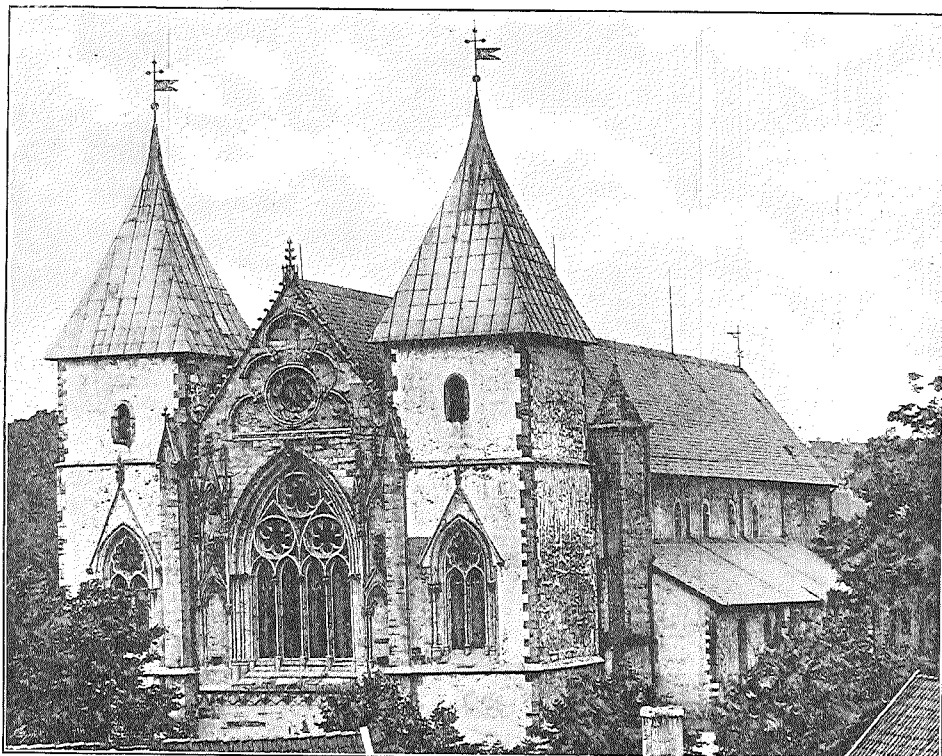
„Hurra Gutter! enghel Krone tjent i en Haand-pending!“ jublede det inde i den fattige Gut, da han lig en Kat listede nedover de lange Trapper.

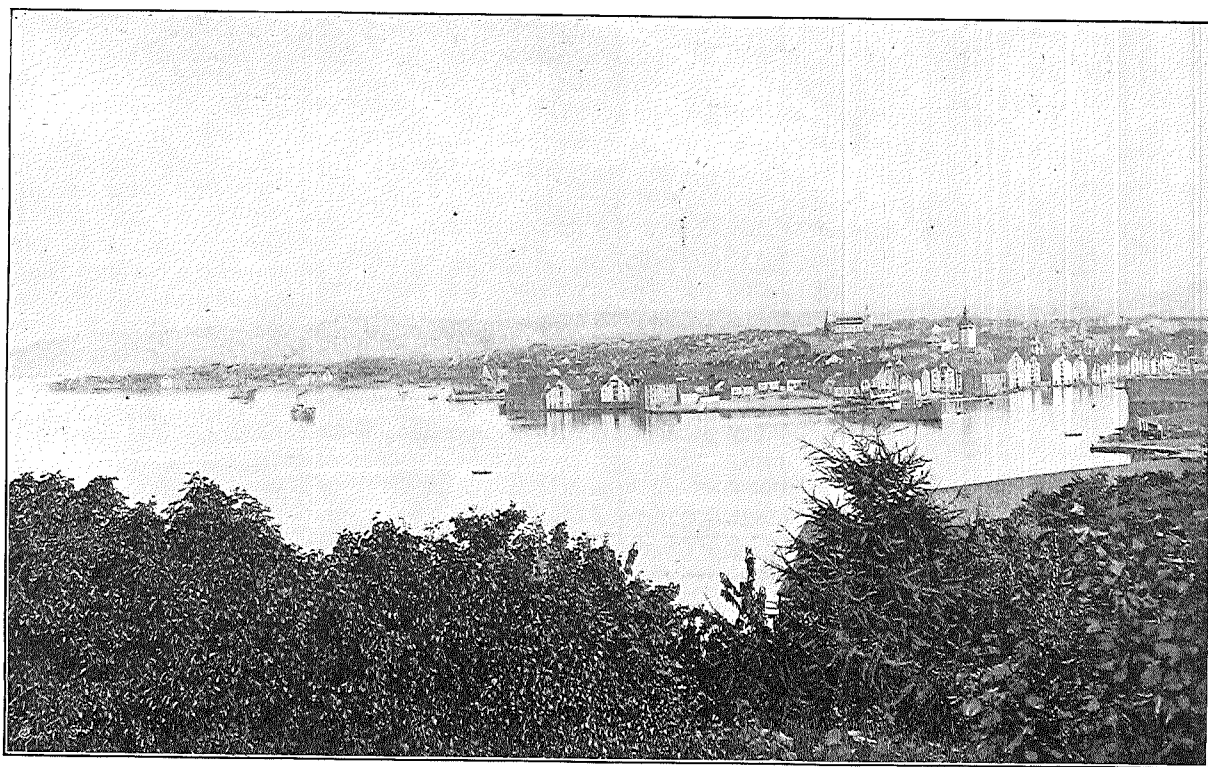
Kristiansund.

Ålesund.

Stabanger Domkirke.

Stabanger.

Om Eftermiddagen, som Solweig sad ganske alene og tællede Timerne til at Morgendagen vilde oprinde, som Værtindens halvbovnsne Datter og spurgte, om hun ikke vilde følge med op i Trefoldighedskirken og se paa Bruden.

Svendisen havde været nede hos hende og bedet hende at faa hans Datter med, da hun sad saa alene deroppe paa Værelset.

Der skulde blive flig en Stads; thi Bruden var Datter af en af Byens Rigmænd.

„Det er bedst, vi skynder os for at faa rigtig god Plads,“ mente lille Louise, som de Arm i Arm drog opover Mkersgaden.

„Det skal rigtig blive morsomt, jeg som aldrig har seet et Brudefølge i Byen før,“ mente Solweig.

Der er vist forfærdelig mange, der skal se paa Stadsen, men sandelig skal vi se at komme op paa Galleriet, Du, og dersom vi driver rigtig paa, kan vi kanske komme langt frem ogsaa, saa kan vi se lige ned paa Brudefølget — vi skal gaa ind den øvre Dør, for da har vi Bruden og alle Damerne midt imod os.“

„Nej, hvor morsomt det skal blive, Louise,“ mente Solweig, medens de ilede affted saa hurtigt, de for-maaede.

Og nu var de snart ved Maalet; thi lige foran dem laa den store Kirke med sine Kupler og Taarne smukt og fredfuldt tegnet mod den dunkle Aftenhimmel, og med sine store Buevinduer straalende af det blændende Lys derinde.

Solweig ordentlig gyste, da de gik opover den lange, mørke Stentrappe i den kolde, flamme Luft.

Da de saa pludselig kom ind paa Galleriet, virkede den skarpe Overgang overvældende paa den unge, uerfarne Bondepige.

Det umaadelige Rum med den mægtige Hvælving og den gyldne Pragt i Forening med den straalende Gasbelysning gjorde et saa stærkt Indtryk paa hende, at hun uvilkaarlig ærefrygtsfuld bøjede Hovedet, medens der dybt inde i hendes Sjæl klang noget som: Her er Guds Hus, her er Himmelens Porte.

„Du store min, hvor heldige vi var, Du,“ sagde Louise, idet hun klatrede op paa den første Bænk og strakte Hals for rigtig at kunne se, medens Bryllupsgæsterne togede op mod Koret.

Men en stor, bred Madam, som agtede at konkurrere med dem om Pladsen, gav ordentlige Pus med Albuen, medens hun mumlede: „Saa tryk Dere sammen da, Sontunger, saa andre Folk kan komme til ogsaa.“

Solweig var ikke vant til flig Medfart og satte sin værdigste Mine op, idet hun fornærmet trak sig tilbage.

„Er Du gal, Solweig, rømmer Du den gode Pladsen din — tryk bare paa Du,“ mente Louise og resolut trængte hun sig mellem Madamen og Solweig og puffede og forbrængte flig paa, at den tykke Madam måtte en Helvølsket Mine op, medens der spillede noget om Mundvigerne, som vilde hun helst briste i Latter.

Men fra andre Hold blev det utaalelige Tryk lempet paa, og snart var Louise igjen oppe ved Venindens Side.

Solweig var helt optaget af det straalende, myldrende Liv deruede i Kirken, medens Pladsene deroppe i Koret blev alt tættere befat.

Aldrig før havde hun seet flig Pragt!

Lange Silkeslæb i alle tænkelige Farver bølgede henover det tæppebelagte Gulv, Lyl og Blomster, Blonder og Hædre ved Siden af glimrende Uniformer og statelige, jortklædte Skikkelser med Brystet behængt med Stjerner og Baaud drog i broget Forvirring forbi Solveigs beundrende Blikke, medens hun stadig spejdede efter Bruden.

Men der kom — — — ja, saa sandelig kom ikke Doktor Sten med sin Moder under Armen! —

Solweig tabte næsten Pusten af Spænding deroppe paa Galleriet.

Hvor smuk og elegant han var, som han, førerende sin Moder, langsomt gik opover Kirkegulvet; og saa straalende lykkelig som Moderen saa ud!

Der lige efter dem kom en højstaaende Officer — ogsaa med en Dame under Armen.

Hvor forfærdelig stolt han saa ud, som han med stram Holdning skridtede opover i sin statelige Uni-

form, saa det raslede i den lange, blinkende Sabelsfede.

„Det maa sikkert være Stens Fader,“ tænkte Solweig med et langt, dybt Suf.

Pludselig brusede de mægtige Orgeltoner gjennem Hvælvet, saa det ordenligt gav et Sæt i Solweig.

„Nu kommer Bruden,“ hviskede Louise og gav hende et lidet Pus.

Og der kom hun, ført af en gammel, ærværdig Herre med snehvidt Haar og Skjæg, langsomt opover Gulvet — en ung, skøn Kvinde, indhyllet i Brudestør, med Myrthebrandsen paa det høje Hoved og med det lange, hvide Silkeslæb bølgende efter sig.

„Det er Bedstefaderen, som lejer hende,“ hørte Solweig Madamen hviske, medens Djet fulgte den yndige Brud og de mange Brudepiger.

„Saa skønt og feagtigt, akkurat som det dejligste Eventyr,“ tænkte Solweig, medens hun bøjede sig dybt fremover og fulgte aandeløst det straalende Syn.

„Andres rigtig, hvad Sten synes,“ tænkte hun. Blandt Brudepigerne havde hun gjenkendt hans Søster, og da hun nu saa op mod Koret, havde hele Følget rejst sig.

Der stod Sten øverst oppe ved Alteret med Djnene ufravendt heftede paa den sig nærmende Brud.

Nu hævede hun et Djebkift Hovedet, og deres Blikke mødtes.

Saa begyndte det at hamre løs derinde i Solveigs Barm.

Nu stod den høje, stolte Officer op, tog Stens Haand og førte ham til Alteret, og saa gik den gamle, ærværdige Skikkelse over Gulvet og førte Bruden frem til Brudgommen, som dybt bukkende tog imod hende ved Alterets Fod.

Alt, som fandtes i Kirken, begyndte at danse rundt for Solveigs Djne, de flimrende Gasblus, den gyldne Pragt, det straalende Brudefølge — medens det susede og føjsede vidt for hendes Øren.

Saa faldt Hovedet tungt ned mod Gelænderet.

„Du flette Tid — tror jeg ikke, Sontfruen daaner,“ brusede nu Madamen ved hendes Side ud og begyndte at trække i den stive, livløse Skikkelse.

Louise var rent stiv af Skæk og satte i med at græde.

„Hys, Sontunge, forstyr ikke Højtideligheden! — Hør, Mor Olsen, spring straks ned til Kirketjeneren op paa Vandkaraffen, for her gjælder det Livet, kan Du sige.“

Og saa ruslede Mor Olsen tjenstfærdig affted, medens Madamen sad og holdt i den bevidstløse Pige, og alt imellem strakte hun Hals og saa ned paa Brudeparret der for Alteret, hvorfra en alvorlig, indtrængende Brudetale lød igjennem Rummet.

Oppe paa Galleriet var Folket blevet uroligt, man trængte sig om den bekvæmede, stak Hovederne sammen og hviskede, medens den gamle Kirketjener dernedefra ivrig gjorde Miner og Gebærder op mod den besværlige Folkestimel paa Galleriet.

Men nu kom Mor Olsen pustende og stømmende med den faldte Vandkaraffel højt over Mængdens Hoved, og med ét gjød hun en føjsende Mængde af dens Indhold over den bekvæmede Pige, saa det fulede ned over Ansigt, Haar og Klæder.

Solweig slog Djnene op og saa sig forvirret omkring; saasnart det lod sig gøre trak Madamen affted med hende.

Da den stakkels Pige var kommen udenfor Kirkedøren, slog den rene, friske Luft vedervægende imod hende, og fortunlet og forvirret, som hun var, sank hun nu ned paa det første det bedste Trappetrin og brast ud i en forløjende Taarestrøm.

(Fortf.)

Paa Konfirmationsdagen.

*Idag Du har lovet med Haand og med Mund
At sky alt det onde og elske din Gud,
At være ham tro til din sidste Stund,
At blive hans Barn, til i Dødens Blund
Du af Englene bæres af Verden ud
Og ind til den evige Fred.*

*Gud signe Dig, Kjære, og hjælpe Dig til
At holde det Løfte, Du nylig ham gav!
Du ved, han saa gjerne, saa gjerne vil,
At altid Du bliver hans eget „Barnlil“,
Som følger ham lydig fra Daab til Grav
I Tro og i Kjærlighed.*

*Med brændende Hjerte og Taarer paa Kind
Du slammed vist nylig af inderste Sjæl:
O, tag mig! o, tag mig da, Frelser min!
Du ser, jeg saa gjerne vil være din.
O, lad mig faa føle til sidste Kveld
Din Kjærligheds rige Veld.*

*Ja, Herren velsigne dit Liv og din Tro
Og følge Dig frem gennem Modgang og
Lykke!*

*Da har Du ivente et bedre Bo,
Hvor Sorgen og Synden ej mere kan trykke.*

Ole Villumstad.

„Gaa selv.“

„Johanne!“

„Ja, Moder.“

„Seg gaar ud nu, Børnen min, og kommer ikke hjem før tilaftens; dersom Betty White skulde komme, maa Du give hende Medicinen til gamle John, den staar paa min Komode i en liden Flaske, indpakkert i hvidt Papir, han skal tage Halvparten af Draaberne i Aften, forstaar Du nu dette, Børnet mit? Du maa selv gaa ud og give hende den, ellers kunde der blive taget fejl.“

„Ja, Moder,“ og da Døren lukkede sig, fordybede jeg mig atter i min Bog, idet jeg mumlede: „Uf, gid de ikke vilde plage mig!“ Seg læste netop en ny Bog, som skildrede en Skolepiges Liv; den havde særlig Interesse for mig, da hun som jeg var eneste Barn.

Den korte Vintereftermiddag gik hurtig, og Fortællingen havde netop naaet sit mest spændende Punkt, da Stuepigen stak Hovedet ind af Døren for at sige, at „Madam White var her, om Frøken Johanne vilde give hende Draaberne.“ Uergerlig over at blive forstyrret, rynkede jeg Panden og — nødede.

Samvittigheden tilhviskede mig, at Moder havde sagt, at jeg selv skulde levere Medicinen til Betty, men saa tænkte jeg som saa: „Moder har vel tænkt, at Jenny vilde komme ind til mig og bede om den — og Marie er saa meget fornuftigere,“ desuden, jeg sad saa godt, Venestolen var saa bekvem og jeg maatte se, om de fandt den uskikkelige Pige, derfor endte mine Betænkneligheder med, at jeg sagde:

„Flasken staar paa Moders Komode, Marie, han skal tage Halvparten iaften.“

Marie forsvandt, og jeg fordybede mig atter i min Fortælling, til vi skulde spise til Aftens. Da jeg straks efter skulde sige Godnat, bemærkede Moder: „Seg ser, at Madam Burns har været her efter Smørelsen til Roberts Ben idag. Hvor kunde

Du vide, at den anden Flaske var til hende. Jeg er saa forundret over, at ikke Betty har været her."

"Men det har hun, Moder, sagde jeg lidt ængstelig.

"Men Barn, Du gav hende dog vel ikke den store Flaske?" udbrød Moder forfærdet.

"Var der to da?" fik jeg, "aa Mor —"

"Hvilken Flaske gav Du Betty, sig mig det hurtig?"

"Det var ikke mig" — stammede jeg, "det var Marie, jeg mener — jeg bad hende, jeg troede ikke, det gjorde noget. Hvad er det, Moder?"

Men Moder, som var bleven dødbleg, forlod hurtig Bærelset, jeg hørte Døren til Faders Kontor aabnes og igjen lukkes, Fader gik hurtig gennem Forstuen, og derpaa sloges Entredøren igjen med et Smæld.

Endelig kom Moder tilbage og forklarede mig, hvad der var paafærde. Den store, blaa Flaske, som stod ved Siden af den lille hvide, indeholdt noget Smørelse til Roberts Fod, dette var stærk Gift, og medmindre Fader kunde naa ned til Johns Hytte, før han skulde have sin Aftenmedicin, kunde intet frelse den gamle Mand.

Moder kjæmte ikke paa mig, men man maa kunne forestille sig, hvor forfærdelig ræd jeg var, medens vi sad i Dagligstuen og ventede paa Faders Tilbagekomst; jeg havde udmærket god Tid til at tænke over, hvad jeg havde gjort, og til at fatte mange gode Forfætter for Fremtiden.

Selvignis kom Fader netop tidsnok, men jeg skal aldrig glemme, hvor nær jeg var kommet galt afsted, fordi jeg ikke selv havde udført, hvad der var blevet mig paalagt.

Stavanger Domkirke.

(Eil Billedet.)

Stavanger Domkirke er næst efter Trondhjems den største og mærkeligste kirkelige Stenbygning, der fra Middelalderen er levnet i Norge. Det af os idag meddelte Billedet viser den, som den ser ud fra Østfiden, fra den lille Park, der er anlagt mellem den og Bredevandet. Man ser her det store Vindu, der er anbragt i den Mur, som mod Øst lodret aflutter Koret. Paa hver Side hæver sig et mindre Taarn, hvori findes de gamle Strudhuse, som atter i vore Dage ere tagne i Brug som Sakristier, altsaa mere i Overensstemmelse med, hvad de i Middelalderen anvendtes til. I den mellemiggende Tid have de fundet Anvendelse som Lokale for Domkapitlets Møder m. m. Begge Sakristier ere udstyrede med gamle Epitafier og Portrætter fra det 17de og det 18 Aarhundrede, blandt hvilke det mærkeligste er Billedet af Stavanger Stifts tredje lutheriske Superintendent eller Biskop, Jørgen Eriksøn født 1535 og Biskop fra 1575 til sin Død 1604. Oprindeligt hang dette nede i Domkirkens Skib, lige over hans Ligsten.

Under det store Vindu i Koret, som sees paa vort Billedet, løber der paa den ydre Mur en udhuggen Rand, hvori der i flere Felter er anbragt udhuggede Mennekehoveder; et saadant titter frem oppe i Gavlen, og andre ere anbragte paa Korets indre Vægge. Den afdøde Numismatiker, Toldinspektør Schiwe, har herom i sin Tid fremsat den Formodning at det ældre og yngre kronede Hoved var Kong Magnus Lagabøter († 1280) og Kong Erik Magnusson († 1299), medens et yngre Hoved, der var omgivet af en Krans, skulde fremstille Hertug Haakon Magnusson, senere Kong Haakon V († 1319). Et Hoved med Biskopskue skulde ligeledes være Biskop Arne af Stavanger (1277—1309), og de øvrige Hoveder kunde da antages at fremstille forskjellige Personer, der havde været ansatte ved Domkirkens Bygning, været Medlemmer af dens Kapitel eller lignende. Denne Formodning udmærker sig ved sin Sindrighed; men det er meget langt fra, at den kan erkjendes for at være sikker. Den er og bliver kun en tiltalende Gjetning.

Domkirken har en Længde af omtrent 60 Meter, hvoraf omtrent en Trediedel falder paa Koret. Saa vel Kor som Skib ere usædvanlig smale. Kirken er bygget i to Støbninger. Skibet med sine mægtige Piller daterer sig rimeligvis fra Kong Sigurd Jorsalafarers Dage; ialfald er det sandsynligt, at dets Bygning i den Tid er paabegyndt. Oprindeligt var

der kun et mindre Kor, der ligesom Skibet maa have være rundbuet. Men efter en Brand, der i 1272 overgik Domkirken og navnlig rammede Koret, blev dette nedrevet og erstattet med et nyt Kor, der fremdeles staar, og som er en sjelden smuk Prøve paa den rige Spidsbuestil, der paa den Tid havde udviklet sig i England. Navnlig gjælder dette om det store Gaolvindu, der vender ud mod Bredevandet.

Over Indgangen fra Vest er der en gammel Taarnspid; men det er tvivlsomt, om denne nogeninde, selv i Middelalderen, har baaret et Taarn. Dette har hørt med til Planen, men er neppe blevet færdigt, og om det har været rejst, maa det allerede tidlig have været nedtaget.

Kirken kaldtes i Middelalderen den hellige Tre-foldigheds Kirke, men var ogsaa jærlig viet til St. Smithun. Denne var en engelst Helgen, der døde som Biskop af Winchester i 862. Med Reformationen indtraadte der en Forfaldsperiode for Kirken, som dog atter igjen, mod det 16de Aarhundredes Slutning, blev sat istand. I det 17de Aarhundrede beholdt den sin rigt udstaarne Prædikestol, der efter hin Tids Smagsretning er et rent Pragtsykke, og som i sine Indskrifter bevarer Erindringer om Stedets geistlige og borgerlige Funktionærer, der vare ansatte paa den Tid, den blev opsat. Denne benyttes fremdeles, hvorimod den rige Kirkefat, som her fandtes i de katolske Biskoppers Dage, forsvandt med Reformationen. Ligeledes kom den Gang bort de talrige Relikvier, som vare ophobede i Kirken, og hvoraf Beholdningen forøgedes lige til de sidste Martier før Kirkeomvæltningen.

I Aarene 1867—1872 er Domkirken efterhaanden bleven restaureret. Dog kan det neppe siges, at denne Restauration i alle Henseender er tilfredsstillende. Imidlertid er den gamle Bygning nu i alle Fald bedre sikret mod Udæggelse og kan tryggere gaa Fremtiden imøde. Ved Restaurationsarbejdet viste det sig ligesom ved Domkirken i Trondhjem, at Fundamenteringen var udført paa en saa daarlig Maade, at det ligetil er forbauende, at Murværket har kunnet staa saa godt, som Tilfældet har været. Middelalderens Bygmestere var ikke Mestere i den Kunst at fundamenterer godt, og med Hensyn til Stenbygninger i Norge, havde de ikke lært at beregne den Indvirkning, som Tælen altid maa have paa Grundvoldens Stabilitet.

Domkirkens Omgivelser lod i tidligere Dage meget tilbage at ønske. I nyere Tid er de betydelig forstjønede, bl. a. derved, at forskjellige Bygninger, som laa alfor nær indpaa, er borttagne. Den omgives nu af vakre Haveanlæg, der bidrage sit til at forstjønne den gamle middelalderste Bygning, der er Stavangers Pryd og Stoltthed. Den er tillige Maal for de Tilreisendes Besøg, som med Rette beundrer den Rigdom, der viser sig i Koret.

St.-M.

Hvad vil Du blive?

Mandens Livsgjerning fremstillet enkeltvis.

Skomageren.

Urang til at beskytte Fødderne mod Klimaets Ublidhed, mod Kanter og Stene, saavel som mod den i de tropiske Egne af Solvarmen ophedede Sand, har vel Mennesket haft allerede i sin Civilisations første Tider. Bistnok har der til enhver Tid indtil den Dag idag forekommet overdaadigt Skotøj, men Fodbeklædningens fornemste Hensigt har dog været at afhjælpe hin Trang. Som Historien lærer os har disse Fodbeklædninger da ogsaa paa den Tid, da man allerede besad Midler til at meddele andre Generationer om sine Tanker og Forholde ved Skriftens Hjælp, som alt andet været af den mest primitive Art. Man kan hellerikke paa nogen Maade tænke sig nogenformelt Lighed mellem hine Tiders Fodbeklædning og vort nuværende Skotøj; thi den bestod kun af Barfestykker, Træstykker eller Dele af Huder, tilstaaerne efter Fodens Størrelse og fastbundne til Føddernes Overdel ved Hjælp af Baand. Ogsaa sammenflettet Siv forekom som Skomateriale.

Ved disse Sandaler var det nærmest Fodsaaalen,

som fik lidt Beskyttelse, medens Fodens øverste Del forblev ganske uden nogenformelt Dækning.

Den tiltagende Kultur, saavel som ogsaa i de nordligere Territorier Behovet eller Trangen til at beskytte sig mod det barske Klimats Indflydelse, fordrede vel allerede tidligere en Fodbeklædning, som tjente til Beskyttelse for alle Fodens Dele, og desaa ogsaa Mennesket sig foranlediget til at pønse paa Midler og Veje, som kunde føre det til Besiddelsen af en tidsmæssig eller hensigtsbærende Fodbeklædning.

Opfindelsen af gennem Garvning at stæffe de Skind og Huder, som Jagten og Husdyrene afgav, en større Modstandskraft og Holdbarhed var et meget væsentlig Ting og maatte nødvendigvis ogsaa bringe Skotøjets Tilberedning i bedre Gjænge. Man kom snart paa den Tanke, at de hertil bedre egnede garvede Huder burde anvendes til Underdel eller Saale, merens der til Skotøjets Overdel benyttedes de mygere og følgerig mere formaalstjenlige, ugarvede Skind.

Garvekunsten gjorde imidlertid Fremstridt og bragte det snart derhen, at der ved Siden af det sejjere til Saalerne bestemte Læder ogsaa kunde tilberedes mygere og blødere, som ikke alene dannede et mere passende Materiale for Overdelene, men ogsaa fornemmelig var tjenligt til som staaret i smale Remmer at forbinde Saalen og Overdelen med hinanden paa en holdbarere Maade.

Inden Garvningens Opfindelse kunde der ikke være Tale om nogen haandværksmæssig Bedrift i Tilberedelsen af Skotøj. Enhver lavede egenhændig det, han behøvede, noget der paa Grund af Skoens daværende, ligefremme Form ikke kunde falde nogen vanstelig.

De, der havde Slaver, lod disse lave Skotøjet. Vi maa dog af de i gamle Samlinger opbevarede Fodbeklædningsgjenstande, der tildels er meget indviklede og af ligefrem kunstmæssig Udførelse, lutte os til, at der blandt disse gamle Folkeslag alligevel har eksisteret Personer, som udelukkende har beskæftiget sig med Tilberedelsen af den daværende Fodbeklædning.

Paa de gamle Ægypteres tusindaarige Mindesmærker finder man allerede fremstillet Bærtskjørt og Bærtskjørt, som kun kan have været istandbragte for Skomagere, og som derfor udelukker enhver Tvivl om, at der allerede i den graa Oldtid har eksisteret et Haandværk, som i alt væsentligt har haft den samme Opgave som Nutidens Skomagerhaandværk, trods den store Forskjelligartethed i Datidens og Nutidens Frembringelser.

Det vilde føre os for vidt og falde udenfor nærværende Arbejdes Ramme, om vi skulde undersøge den Gang, som Fremstillingen af Fodbeklædningen i Aarhundreders Løb har taget, hvorledes dens Skikkelse og Bestaffenhed bestandig har vekslet, samt paa- vise den fræske Ufornuft, som Bestræbelserne ser at frembringe noget nyt undertiden lagde for Dagen. Det kan være tilstrækkeligt her at fastslaa, at Skomagerfaget i det store hele har haft samme Udviklingsgang som andre Haandværk, og at det først i vort Aarhundrede, i Særdeleshed efter Opfindelsen af Symaskinen og gennem de sidste Martiers øvrige Forbedringer, er naaet frem til sin nuværende Fuldkommenhed. Man kunde maaste indvende, at der i de foregaaende Aarhundreder i Henseende til rige Udstyr og Prydelser er leveret mere end i den senere Tid, at Luksusforbruget for Rigmand havde et videre Feldt dengang end nu. Hertil kan igjen svares, at det nuværende finere Skotøj holder sig mere indenfor den gode Smags Grændser, hvor der sees mere paa solid Udførelse og rigtig Pasning end paa den urimelige, ja undertiden meningsløse Udstaffering som de overdrevne høje og tillige meget spidse Skotøjskæfto og de latterlige Snabelsko frembød. De sidstnævnte havde ved Forenden, Tærne, undertiden en saa lang Spids, at Gangen besværliggjordes, og at disse Snabler derfor maatte løstes højt op og besæftes i Knæets Nærhed. I forskjellige Lande og til forskjellige Tider blev disse hæslige Opsnablinger behængte med smaa Metalblade og Smaakløkker, som under Gangen frembragte en stadig Ringen.

De foran omhandlede Skotøjskæfto forestiller man sig ikke rigtig, naar man sammenligner dem med vore nuværende høje, ganske vist tilbørlig altfor høje Hæle paa Damestøvlerne; de var meget mere uhen- sigtsmæssigere og af den Bestaffenhed, at Damerne for at kunne gaa i dem maatte lade sig lede af Tjenestepiger, der maatte støtte dem, for at de ikke skulde tabe Ballancen.

Derhos var Stoffene højere og Snablerne løn-
gere, jo fornemmere Bæreren eller Bæreren af Sko-
tøjet var! Saadanne Blomster fremdrev Moden.

Ingen vilde ombytte vor nuværende praktiske
Fodbeklædning med de her skildrede ældre Tiders og
det med Rette. Thi særlig i den senere Tid er paa
dette Gebet — jeg mener den fornuftige Fodbeklæd-
nings — bleven gjort ganske betydelige Fremstrid.

Fra Modens Side er næsten til enhver Tid,
men især i vor egen og i de sidste Aarhundreder,
bleven opstillet den strænge Fordring, at man skal
lade Foden vise sig mindre og spidsere end den i Vir-
keligheden er. Dette krævede Støvler, der fremfor
alt var yderlig smale og spidsformede; hvorledes
Foden fandt sig tilrette i dem, derom var der ikke
Spørgsmaal. Vigtorne og forrykkede ja endog slem
forvoksede Tæer var denne uhenfigtsmæssige Sko-
forms uundgaelige Følge; men man optog den saa-
meget mere stiltiende som Moden nu engang var saa,
og man desuden vilde have søgt forgjæves efter en
Stomager, der vilde paatage sig at levere Skotøj
som svarede til Fodens rigtige Form og normale
Bestaffenhed.

Dette er blevet anderledes. Fremragende Vi-
denskabsmænd, Anatomer og Læger har paavist det
uhenfigtsmæssige i hine Fodbeklædninger og opstillet
den fornuftige Fordring, at Skoen maa rette sig ef-
ter Fodens Form, ikke Foden efter Skoens. Dette
var en Krigserklæring mod hele den hidtil gjængse
Fremgangsmaade ved Forarbejdelsen af Skotøjet.

(Fortf.)

Gra Stjernernes Riger.

(Fortf.)

Vi skal benytte et Billede for at forklare dette
underlige Fænomen. Tænk paa en Bæde-
løbsbane, som er ovalformet, eller rettere
elliptisk. Tænk paa et Antal Mænd, som
begynder at løbe samtidig paa Banen.
Lad os videre antage, at Antallet af disse Bæde-
løbere er stort, og at de skal løbe et vist
Antal Gange rundt Banen, for Svoren strækkes tværs-
over den. Vi skal da finde, at den Form, som
Athleternes Gruppe dannede, stadig blev mere og
mere udstrakt og langagtig. Vi skal ogsaa finde,
at nogle saa overordentlig gode Løbere var istand til
at komme et Stykke foran Hovedmassen. Uden Tvivl
vilde ogsaa nogle daarlige Løbere komme i Baghaan-
den, saa at vi, efterom Løbet stred frem og Run-
derne blev færre, skal se, at de første i Virkelig-
heden indhentede de sidste, og saaledes vandt en hel
Omgang. Om en Tid vilde Banens Udseende være
saaledes, at Hovedmassen af Løberne vilde være en
Strøm, som optog en liden Del af den hele Bane,
medens der paa Resten af denne her og der vilde
være spredt saadanne, som enten var meget gode eller
meget daarlige Løbere.

Lad os benytte dette Billede til, hvad vi vil
forklare. Istedetfor en liden Løbebane, kanske $\frac{1}{4}$ Mil
i Omkreds, maa vi forestille os en Bane, ogsaa oval,
men mange Hundrede Millioner Mil i Omkreds.
Løberne er smaa Legemer, som ved deres Mængde ser
ud som et Regn af Stjernefald. Deres Antal er saa
stort, at det gaar op i Millioner. Saa faar vi et
Begyndelse om den store Løbebane, hvorpaa Leoniderne
mindst i 1000 Aar har faret afsted. Mange Om-
gange er tilbagelagte, den oprindelige Skare, som be-
gyndte Løbet, er bleven truffet ud i en lang, tynd
Linje. Denne indeholder den store Masse af Leoni-
derne; men der er mange af disse, som er udrustede
med større Hurtighed end Hovedmassen. Paa den
anden Side er der nogle, som synes ikke at have kun-
net følge med i Hovedmassens voldsomme Fart. Saa-
ledes sker det, at der rundt hele den store Løbebane
findes Omstrejfsere, som hver for sig foretager sin
Rejse paa sin egen Maade.

Hvis det er lykkedes os at give Eder et Billede
af Leonidernes Forhold, om hvorledes Hovedparten
af Meteorerne danner en forholdsvis tæt Sværm,
medens der rundt den øvrige Løbebane er saa og
langt imellem, saa vil det være let at forstaa de
Love, ifølge hvilke de viser sig som November-Regn.

Vi maa huske paa, at vi kan ikke se Meteorerne
for det skjæbnevangre Djævlit, da de styrter ind i
vor Atmosfære. Vi kunde jo til enhver Tid rette
vort Teleskop paa det Sted paa Himmelen, hvor vi
vidste, at den store Sværm maatte være; men det
mægtigste Teleskop i Verden aabenbarer ikke Svær-
men for os. I Virkeligheden kunde vi aldrig have
faaet disse Leonider at se, vi vilde aldrig have faaet
vide, at der eksisterede en saadan Sværm af Mete-
orer, hvis de ikke saadan kom farende ind i vor At-
mosfære.

Vor Jord følger en bestemt Vej rundt Solen.
Aar efter Aar, med uforanderlig Nøjagtighed, fort-
sætter Jorden sin Rejse. Dersom den rækker visse
Punkter den 1ste Januar. Dersom den 12te Oktober i et
Aar, rækker den de samme Punkter de samme Dage
næste Aar, og hvert Aar. Det samme gjælder alle
andre Dage, saa at naar en Datum er givet, saa er
med én Gang den Station angivet, som Jorden vil
have naaet.

Leoniderne og Jorden har hver en bestemt Vej.
Det kunde naturligtvis have hændt, at én af disse
Beje laa netop udenfor eller netop indenfor den an-
den. Det kunde ogsaa have været Tilfælde, at én
af disse Beje passerede gennem den anden, saa at
de to Baner dannede to Lænker af en Kæde. Der-
som noget af disse Tilfælde havde fundet Sted ude-
lukkende, saa vilde de to Beje have været ganske uaf-
hængige af hinanden, og vi kunde aldrig have lært
Meteorerne at kjende. Men det kunde ogsaa hændte,
at de to Beje skar hinanden, og dette er en nødven-
dig Betingelse for, at Meteorerne skal kunne sees fra
Jorden. Hvad nu Leoniderne angaar, saa er det
saa, at deres Vej i Virkeligheden skærer Jordens
Bane, og denne Omstændighed er det, som bevirker,
at vi faar det pragtfulde Syn hvert 33te Aar.

Nu er vi istand til at forklare Hovedomstændig-
hederne ved saadant et November-Regn. For det
første kan et Regn kun finde Sted netop paa det
Sted, hvor Jorden paa sin Vej krydser Meteorernes
Vej. Dette Punkt er naturligtvis paa et bestemt
Sted af Jordens Bane. Vi kan mærke et saadant
Punkt paa Bejen ved Datoen, paa hvilken Jorden
paa sin aarlige Rejse vil findes der. Dette Kryds-
ningspunkt er nu netop paa det Sted, hvorigennem
Jorden passerer hvert Aar mellem den 12te og 14de
November. Deraf følger det, at hvis vi overhovedet
skal faa se nogle Leonider, kan det kun ske paa disse
Dage, og saaledes forklarer vi med én Gang den
særegne Omstændighed hos Leoniderne, at de kun ven-
der tilbage paa visse bestemte Dage.

Spredte langs den store Meteorbane løber disse
Meteoror, som har mistet Følge med Hovedmassen,
enten fordi de løber for fort, eller fordi de jækker af.
Nogle af disse Omstrejfsere sees da fra Jorden paa
dens aarlige Rejse, naar den er kommen til det nævnte
Punkt den 12te—14de November. De er kun saa i
Antal. En flittig Jagttager kan ved en saadan Lej-
lighed faa se et Dustin eller to saadanne Leonider,
undertiden flere, men de er hverken pragtfulde nok
eller talrige nok til at tiltrække sig speciel Opmærk-
somhed.

Undertiden vil det imidlertid hændte, at Jorden
kommer til det kritiske Punkt paa sin Bane den 13de
November paa den Tid, da den store Procession af
den lange Meteor-Strøm passerer forbi. Med én
Gang styrter vor Jord ind i Strømmen og maa i
nogle Timer bane sig Vej gennem den. I sine
utallige Myriader farer de smaa Legemer med vold-
som Fart ind i Atmosfæren, som omgiver Jorden.
Hurtig og fuldstændig Udelæggelse er den Dom, som
enhver saadan Meteor faar, der er saa uhykkelig at
komme i Berøring med vor Atmosfære. Vi paa
Jordens Overflade bliver overraskede over det præg-
tige Syn, naar det smukke Regn af Stjernefald glim-
rer paa Himmelen.

I nogle saa Timer varer det pragtfulde Skue,
nemlig indtil Jorden er kommen gennem Strømmen.
Saa sees ikke flere Leonider, før den følgende 13de
November, naar Jorden igjen paa sin aarlige Rejse
naar det Sted, hvor Meteorernes Vej krydser dens
Bane.

Som oftest vil hele den store Sværm have pas-
seret det kritiske Punkt i et Aar, saa at Jorden, naar
den næste Aar kommer til det samme Punkt, kun vil
faa se nogle saa Omstrejfsere. Men undertiden sker
det imidlertid, at den store Sværm ikke har haft
Tid, selv i et Aar, at komme forbi det nævnte Punkt.
Følgelig maa Jorden da tage et nyt Løb gennem
Strømmen og atter møde en Meteor-Strøm. Vi

faar saaledes i 2 Aar efter hinanden se et saadant
stort Regn af Stjernefald. Nu forstaa vi, hvordan
det kan gaa til, at et saadant Meteor-Regn kommer
hvert 33te Aar og undertiden baade det 33te og 34te
Aar. Det er det Lidsrum, som Leoniderne behøver
for at gjøre en Omgang paa sin store Bane. Næ-
ste Gang et saadant himmelsk Fyrværkeri vil vise sig,
vil blive i 1899.

Der er mange andre Stjernefald, som kommer
i et saadant periodisk Regn. Men ingen af disse har
den Betydning som Leoniderne, heller ikke har de
saadan Pragt som de, der kommer den 13de Novem-
ber. Bersejderne, for Eksempel, som viser sig fra
9de—11te August, er temmelig regelmæssige i sit
Komme, men har mindre Interesse. Der er ogsaa
et andet Regn, som kaldes Andromedes, som indtræf-
fer den 27de November.

Idet vi slutter dette Kapitel, vil vi minde vore
Læsere om at, omendfjænt vi har behandlet Legemer,
som ofte er ganske ubetydelige i Størrelse, saa har
vi dog behandlet en af de mest interessante og belæ-
rende Dele af den moderne Astronomi.

Den store Sol leder vor Jord paa dens lange,
aarlige Rejse. Men Solen udøver ikke alene Kon-
trol over de store Planeter, som kredser rundt den,
men ogsaa enhver liden Meteor ledes af den paa sine
Rejser. Ethvert af disse smaa Legemer farer afsted,
ledet af Solen, saa de følger sin krumme Bane ved
Solens uophørlige Tiltrækning. Men tilsidst tages
det skjæbnevangre Spring ind i vor Atmosfære. Me-
teorens lange Vandringer afsluttes, og den forbin-
der i en pragtfuld Stribe.

(Fortf.)

Lægeraad.

Spørgsmaalene maa formes saa korte og saa nøjagtigt efter Syg-
domssymptomerne som muligt. Drøielse af Alder, Bostilling, Levnis og
tidligere gennemgaaede Sygdomme ønskes gjerne. Kun Spørgsmaal fra
Abonnenterne besvares, ligesom tydeligt Navn og Adresse maa angives.
Spørgere i Amerika kunne ikke vente Svær for om ca. 4 Maaned.

D. K. Laurvik.

Tag en Oplosning af 3 Dele Hørshre til 100 Dele
Vand, sæt dertil 10 Draaber Myrrhatinktur og skyl ud
Munden efter hvert Maaltid.

Med det andet Spørgsmaal maa De vende Dem til
en Dyrslage.

* * *

L. D. B. Afto.

Med Haaraffald. Bæst Haaret med en Flanding af
10 Dele Salmiakspiritus
10 " Lakserolie

til 1 Olfaste lunken Vard Dertil sættes den lugtende
Essens, som De synes bedst om

* * *

S. A.

Kun en nøjagtig Underjogelse ved Læge af de yngre
Dele og fra Deres Side gæve Oplysninger til ham kan
afsjøre dette. De angivne Antal Gange er naturlige.

At „Illustreret Familieblad“, som redigeres og
trykkes i Norge, udkommer hver Lørdag en amerikansk
Udgave i Decorah, Iowa. Prisen paa denne er 1
Dollar for Aaret, betalt i Forstud. Subscription
modtages ved hvert Kvartals Begyndelse, men ikke
for mindre end et Aar ad Gangen. Alle Bestillinger
maa være ledsagede af Forstudsbetaling og adresse-
res til

„Illustreret Familieblad.“

Decorah, Iowa.

Indhold.

Præsten. Af V. L. [Fortf.] — Solveig. Af Annette
Zhle. [Fortf.] Paa Konfirmationsdagen. Digt af O. V.
— Gaa selv! — Hvad vil Du blive? Stomageren. — Fra
Stjernernes Riger. [Fortf.] Fra Skagen. Gammelt og nyt
Fyr. 1564 og 1877. [Billede.] — Kristianslund N. [Bil-
lede.] Nalesund [Billede.] — Stavanger Domstol. [Billede.]
— Stavanger. [Billede.] — Lægeraad